

Sygn. akt II Ca 1045/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Tomasz Szaj
Sędziowie:	SO Iwona Siuta SO Agnieszka Bednarek – Moraś (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Dorota Szlachta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 maja 2016 roku w S.

sprawy z powództwa K. C. (1) i O. C.

przeciwko Ł. P.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 4 maja 2015 roku, sygn. akt I C 1295/14

1. **uchyla zaskarżony wyrok wobec powoda O. C. i w stosunku do niego postępowanie umarza;**
2. **zmienia zaskarżony wyrok wobec powódki K. C. (1) w ten sposób, że:**
 - a. **w punkcie I. oddala powództwo;**
 - b. **uchyla punkt II.;**
3. **zasądza od powódki K. C. (1) na rzecz pozwanego Ł. P. kwotę 90 (dziewięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSO Iwona Siuta SSO Tomasz Szaj SSO Agnieszka Bednarek - Moraś

Sygn. akt II Ca 1045/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 maja 2015 r. Sąd Rejonowy Szczecin- Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie (sygn. akt I C 1295/14); pozbawił wykonalności w stosunku do powodów O. C. i K. C. (1) tytuł wykonawczy- postanowienie w przedmiocie przysądzenia własności wydane przez Sąd Rejonowy Szczecin- Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie w dniu 28 stycznia

2014 r. w sprawie IX Co 6867/13 (pkt I); zasądził od pozwanego Ł. P. na rzecz powodów O. C. i K. C. (1) kwoty po 362 zł tytułem kosztów procesu (pkt II).

Sąd Rejonowy wydał rozstrzygnięcie w oparciu o następujący stan faktyczny i rozważania prawne:

Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie postanowieniem z dnia 28 stycznia 2014 r. wydanym w sprawie IX Co 6867/13 z udziałem wierzycieli Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w (...) Spółki Akcyjnej w M. oraz dłużników A. C. i M. C. przysądził własność lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość, położonego w S. przy ul. Hożej 1/137 w S., dla którego prowadzona jest księga wieczysta nr (...) wraz z udziałem (...) wspólnej części budynku i gruntu, na rzecz Ł. P..

Pismem z dnia 7 maja 2014 r. komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie J. W. zawiadomił A. C. i M. C. o wszczęciu postępowania egzekucyjnego o wydanie w stanie wolnym od osób i rzeczy lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ul. (...) w S. prowadzonego na podstawie tytułu wykonawczego w postaci postanowienia z dnia 28 stycznia 2014 r. wydanego przez Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie w sprawie IX Co 6867/13.

A. C. i M. C. zamieszkują w lokalu mieszkalnym nr (...) położonym przy ul. (...) w S. wraz z małoletnim synem O. C. i córką K. C. (1). O. C. od urodzenia jest osobą niepełnosprawną z uwagi na głuchotę i niedorozwój umysłowy średni. Wymaga długotrwałej opieki, pielęgnacji, a także systematycznego leczenia i rehabilitacji. K. C. (2) ma obecnie 19 lat. Jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim. Pod koniec ubiegłego roku podjęła studia w Niemczech, gdzie korzystania z internatu. W czasie przerw w nauce przyjeżdża do rodziców, gdzie znajdują się również jej rzeczy osobiste.

W tych okolicznościach faktycznych Sąd uznał powództwo oparte o przepis art. 791 § 3 k.p.c. za zasadne.

Orzekając w niniejszej sprawie sąd wziął pod uwagę, że istotne dla sprawy pozostawały w istocie bezsporne. W szczególności nie budziło wątpliwości, że z wniosku pozwanego prowadzona jest egzekucja w przedmiocie opróżnienia lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ul. (...) w S.. Jej podstawą jest zaś tytuł wykonawczy w postaci postanowienia w przedmiocie przysądzenia własności wydanego przez Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie w dniu 28 stycznia 2014 r. w sprawie IX Co 6867/13. Zgodnie z art. 999 § 1 zd. 2 k.p.c. prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności jest tytułem wykonawczym do wprowadzenia nabywcy w posiadanie nieruchomości i opróżnienia znajdujących się na tej nieruchomości pomieszczeń bez potrzeby nadania mu klauzuli wykonalności. Dłużnikami wskazanymi w tytule wykonawczym są A. C. i M. C., czyli rodzice powodów. Jednocześnie ponieważ postępowanie egzekucyjne dotyczy wydania lokalu w stanie wolnym od osób i rzeczy, a lokal stanowi miejsce zamieszkania powodów, egzekucja będzie skierowana również przeciwko nim. Stanowi o tym art. 791 § 2 k.p.c., w myśl którego tytuł wykonawczy zobowiązujący do wydania nieruchomości, statku lub do opróżnienia pomieszczenia upoważnia do prowadzenia egzekucji nie tylko przeciw dłużnikowi, lecz także przeciwko jego domownikom, krewnym i innym osobom reprezentującym jego prawa. Zatem powodowie znaleźli się w sytuacji, w której prowadzona egzekucja skutkować ma koniecznością opuszczenia przez nich zajmowanego lokalu mieszkalnego.

Za bezsporne Sąd I instancji przyjął również, że powodowie są osobami niepełnosprawnymi. Fakt ten został dowiedziony poprzez złożenie stosownych orzeczeń (...) do orzekania o Niepełnosprawności w S.. Zarazem powód jest osobą małoletnią. Trafnie więc powodowie wskazywali, że dotyczą ich przesłanki, od których ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U.2014.150 j.t.) uzależnia obligatoryjne prawo do lokalu socjalnego. Okoliczności w postaci niepełnosprawności i małoletniości przewidziane zostały w art. 14 ust. 4 pkt 2 wzmiankowanej ustawy. W toku niniejszego postępowania nie ujawniły się natomiast żadne negatywne przesłanki wyłączające możliwość orzeczenia o prawie do lokalu socjalnego.

Sąd meriti uznał, że przysługuje im status lokatora w rozumieniu tejże ustawy, jako że uprzednio zamieszkiwali oni przedmiotowy lokal na podstawie stosunków rodzinnych, jakie łączą ich z rodzicami, którzy byli właścicielami

mieszkania. W tym zakresie, zdaniem Sądu Rejonowego, na pełną akceptację zasługują bowiem poglądy, zgodnie z którymi zamieszkiwanie wspólnie z osobami spokrewnionymi posiadającymi prawo do władania lokalem za ich zgodą, tworzy dla współzamieszkujących pochodny tytuł prawny, o którym mowa w 2 ust. 1 pkt 1 ustawy (tak również Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 września 2003 r., sygn. akt III CZP 56/03, opubl. OSNC 2004/11/172 i w wyroku z dnia 24 października 2002 r., sygn. akt I CKN, opubl. LEX nr 74504).

Wobec tego na podstawie zgromadzonych dowodów Sąd I instancji stwierdził, że gdyby nakaz opróżnienia lokalu przez powodów wynikałby z wyroku wydanego w odrębnym postępowaniu, w którym powodowie byłiby pozwany o eksmisję, Sąd miałby obowiązek ustalić dla pozwanych prawo do lokalu socjalnego. Kwestią zasadniczą było w tej sytuacji rozważenie, czy w sytuacji, gdy podstawą egzekucji prowadzonej przeciwko powodom jest tytuł wykonawczy, w którym wymienne są inne osoby, zaś powodowe podlegają egzekucji jako domownicy dłużników wskazanych w treści tytułu, mogą oni powoływać się na swoje uprawnienia do lokalu socjalnego, a szczególności na ich podstawie zwalczać wykonalność tytułu egzekucyjnego. Zdaniem Sądu na to pytanie należało udzielić odpowiedzi twierdzącej. Ocena taka wynika z analizy treści art. 791 k.p.c. Konstrukcja tego przepisu może z pewnością nasuwać wiele wątpliwości. Dokonując jednak jego wykładni w sposób zakładający racjonalność ustawodawcy, który zdecydował o kolejnych nowelizacjach tego właśnie uregulowania oraz uwzględniając ochronny charakter normy art. 791 k.p.c., należało uznać, że interpretacja, zgodnie z którą wzmiankowany przepis daje podstawę do wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego, w sposób najpełniejszy uwzględnia systemowe uwarunkowania związane z jego stosowaniem.

Po pierwsze Sąd zważył, że w uprzednim stanie prawnym przepis art. 791 k.p.c. nie zawierał odwołania do praw określonych przepisami o ochronie lokatorów. Zapis ten wprowadzono w dniu 3 maja 2012 r. na podstawie ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2011.233.1381). Zdaniem Sądu umieszczenie tego rodzaju odesłania w przepisie dotyczącym obrony dłużnika przed egzekucją nie może być traktowane jako przypadkowe. Co do zasady bowiem ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. reguluje kompleksowo zasady dotyczące ochrony lokatorów. Skoro więc ustawodawca uznał za stosowne wyraźne podkreślenie, że uprawnienia przewidziane tą ustawą mogą być zgłaszane również w toku egzekucji, o ile dotyczy ona osób niewskazanych w tytule wykonawczym, to należało założyć, że zabieg ten miał określony cel. W szczególności powinien on zapewnić takim osobom możliwość realizacji swoich uprawnień w toku postępowania egzekucyjnego. W innym wypadku wskazanie na uprawnienia lokatorów w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym byłoby zupełnie zbędne. Skoro więc ustawa w tej samej jednostce redakcyjnej zawiera normę legitymującą osobę objętą egzekucją z tytułu współzamieszkiwania z dłużnikiem (określając ją również jako dłużnika) do wytoczenia powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, to zdaniem Sądu, mimo wskazania, że przedmiotem takiego powództwa są prawa „skuteczne wobec wierzyciela”, należało uznać, że również prawa dotyczące lokalu socjalnego mogą być zgłaszane w tym samym trybie.

Sąd wyjaśnił, że pogląd ten należało uznać z tym bardziej słuszny, że wyłączenie możliwości powoływania się na uprawnienia do lokalu socjalnego w zasadzie pozbawiałoby osoby, przeciwko którym skierowano egzekucję w trybie art. 791 § 1 k.p.c., możliwości skorzystania z prawa do lokalu socjalnego. Kwestię orzekania przez sąd o prawie do lokalu socjalnego reguluje w sposób kompleksowy art. 14 ust. 1 wzmiankowanej ustawy. Przepis ten ma jednak charakter szczególny i nakazuje zawrzeć w wyroku orzeczenie o uprawnieniu do lokalu socjalnego w ściśle określonych warunkach, to jest w przypadku jednoczesnego orzekania o nakazie opróżnienia lokalu. Ustawodawca wprowadzając to rozwiązanie powiązał je z przepisem umożliwiającym wstrzymanie wykonania eksmisji w przypadku ustalenia uprawnienia do lokalu socjalnego. Rozstrzygnięcie o lokalu socjalnym ma w tym wypadku związek z wykonalnością orzeczenia o wydaniu lokalu.

Natomiast art. 24 wzmiankowanej ustawy dotyczy osób, które samowolnie zajęły lokal i co do których sąd nakazał opróżnienie lokalu. Z treści pozwu nie wynika jednak, aby powodowie należeli do tej kategorii. Nadto realizacja uprawnienia wynikającego z tego przepisu może polegać co najwyżej na wytoczeniu powództwa o ustalenie uprawnienia do zawarcia z gminą umowy o najem lokalu socjalnego (tak Sąd Najwyższy w uchwale składu Siedmiu Sędziów - Izba Cywilna z dnia 20 maja 2005 r. III CZP 6/05, opubl. OSNC 2006 nr 1, poz. 1, str. 1). Skorzystanie z takiego uprawnienia nie zapewnia więc powodom automatycznego nabycia prawa najmu lokalu, a

jedynie uprawnienia do zawarcia umowy najmu. Nadto wytoczenie powództwa o ustalenie nie wpływa w żaden sposób na sytuację powoda jako lokatora, przeciwko któremu toczy się egzekucja. Nie ma bowiem zależności między postępowaniem egzekucyjnym wszczętym z wniosku właściciela nieruchomości a biegiem postępowania o ustalenie prawa do lokalu socjalnego z udziałem właściwej gminy. Nawet ewentualne uwzględnienie powództwa o ustalenie nie ma żadnego bezpośredniego przełożenia na czynności podejmowane w postępowaniu egzekucyjnym. Brak bowiem w art. 1046 k.p.c. jak również innych regulacjach dotyczących postępowania egzekucyjnego zapisów, które w przypadku wydania wyroku ustalającego takie prawo, pozwalałyby stronie powodowej uwolnić się od czynności egzekucyjnych lub uzyskać wstrzymanie wykonania nakazu opróżnienia lokalu.

Dlatego przyjmując, że osoba o statusie opisanym w art. 791 § 2 k.p.c., przeciwko której toczy się egzekucja, a co do której nie wydano tytułu wykonawczego, w związku czym nie miała ona możliwości uzyskania prawa do lokalu socjalnego i wstrzymania egzekucji, powinna mieć możliwości realizacji tych uprawnień w toku postępowania egzekucyjnego. Skoro więc ustawodawca przewidział możliwość wytoczenia przez tego rodzaju dłużnika powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, zasadne było przyjęcie, że uczynił to również w celu ubezwzględnienia egzekucji do czasu ustalenia praw do lokalu socjalnego. Przy czym skutkiem ustalenia, że osoba, która wytoczyła takie powództwo spełnia kryteria ustawowe do uzyskania prawa do lokalu socjalnego, powinno być pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Brak bowiem podstaw ustawowych do wydania w trybie powództwa przeciwegzekucyjnego orzeczenia dalej idącego, w szczególności ustalającego bezpośrednio prawa do lokalu socjalnego. Będzie to więc możliwe tylko o ile właściciel wytoczy przeciwko takiej osobie powództwo o wydanie, co stanie się podstawą do zawiadomienia o procesie właściwej gminy i zawarcia w wyroku rozstrzygnięcia o lokalu socjalnym.

Mając na uwadze Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie drugim wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu złożył pozwany i zaskarżając go w całości wniósł o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania za I i II instancję ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia w przedmiocie postępowania odwoławczego.

Orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na treść orzeczenia, tj.

a) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 244 k.p.c. poprzez błędne uznanie, iż niepotwierdzone za zgodność z oryginałem kserokopie orzeczeń (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 20.06.2013 r. oraz 07.04.2014 r. stanowią dowód o niepełnosprawności powodów;

b) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niezamieszczenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wszystkich koniecznych elementów, o jakich mowa w tym przepisie, w szczególności poprzez niewskazanie podstaw bezsporności ustaleń o niepełnosprawności powodów, zniekształcenie stanowiska pozwanego oraz zamieszczenie w uzasadnieniu wyroku ustaleń i rozważań wewnętrznie sprzecznych, co utrudnia w znacznym stopniu przeprowadzenie kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego mającego wpływ na treść orzeczenia:

a) art. 791 § 3 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, na skutek wadliwej wykładni, iż treść tego przepisu może stanowić samoistną podstawę powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, co w konsekwencji doprowadziło do jego niewłaściwego zastosowania przez Sąd I instancji, który uznał go jako właściwą samoistną podstawę powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w przedmiotowej sprawie;

b) naruszenie przepisu art. 840 § 1 k.p.c. w zw. z art. 791 § 3 k.p.c. poprzez błędne uznanie, że K. C. (1) posiadała interes prawny niezbędny do wytoczenia i podtrzymywania powództwa, co wynikało z błędnego ustalenia przez Sąd I instancji, iż ww. powódka nadal zamieszkuje w mieszkaniu pozwanego, a zatem przysługuje jej zdolność postulatywna w niniejszej sprawie;

c) art. 14 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego na skutek wadliwej wykładni poprzez błędne przyjęcie, że niepełnosprawność i małoletniość w badanym stanie faktycznym są wystarczające, bez spełniania innych warunków, aby w świetle tego przepisu uznać, iż prawo powodów do lokalu socjalnego jest bezsporne i musiałyby być powodom przyznane, co w konsekwencji doprowadziło do jego niewłaściwego zastosowania przez Sąd I instancji a także, że nie ujawniły się żadne negatywne przesłanki wyłączające możliwość orzeczenia o prawie do lokalu socjalnego;

3. wadliwość ustaleń faktycznych mających wpływ na treść orzeczenia poprzez::

a) nie wyjaśnienie wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy w postaci: nieustalenia statusu majątkowego powodów, niezbadania czy powodowie nie posiadają tytułu do innego lokalu mieszkalnego,

b) sprzeczność ustaleń faktycznych z zebrany materiał dowodowy w postaci: błędnego uznania w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, że O. C. jest od urodzenia osobą niepełnosprawną z uwagi na głuchotę i niedorozwój umysłowy średni oraz, że wymaga długotrwałej opieki, pielęgnacji a także systematycznego leczenia i rehabilitacji;

c) błędnego uznania w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, że K. C. (1) jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim.

W uzasadnieniu apelacji rozwinął zarzuty apelacyjne.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 11 maja 2016 roku przedstawiciel ustawowy powoda O. C. cofnął pozew, zaś pełnomocnik pozwanego wyraził na to zgodę, nie domagając się zasądzenia na jego rzecz kosztów postępowania od powoda.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż Sąd Okręgowy uznał, że w okolicznościach niniejszej sprawy cofnięcie pozwu było dopuszczalne, gdyż nie zachodzą negatywne przesłanki wskazane w art. 203 § 4 k.p.c. Dlatego też w oparciu o przepis art. 386 § 3 k.p.c. w związku z art. 355 § 1 k.p.c. zaskarżony wyrok uchylono wobec powoda O. C. i orzeczono o umorzeniu w stosunku do niego postępowania.

Apelacja pozwanego doprowadziła natomiast do zmiany zaskarżonego wyroku w stosunku do powódki K. C. (1) i finalnie oddalenia powództwa, lecz z innych przyczyn aniżeli wyartykułowane w treści środka odwoławczego.

Na wstępie odnotować trzeba, że powodowie domagając się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 28 stycznia 2014 r. (IX Co 6867/13) o przysądzeniu własności, posłużyli się przy formułowaniu żądania pozwu autonomicznym tj. opartym na precyzyjnie określonych i odrębnych od tych z art. 840 k.p.c. przesłankach, powództwem przeciwegzekucyjnym uregulowanym w art. 791 § 3 k.p.c. w zw. z art. 791 § 2 k.p.c. przy zastosowaniu art. 999 § 1 k.p.c.

Zgodnie obowiązującą obecnie z treścią art. 791 § 2 i § 3 k.p.c., w oparciu o którą wyrokował Sąd Rejonowy, tytuł wykonawczy zobowiązujący do wydania nieruchomości, statku lub do opróżnienia pomieszczenia (a więc także prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności) upoważnia do prowadzenia egzekucji nie tylko przeciw

dłużnikowi, lecz także przeciwko jego domownikom, krewnym i innym osobom reprezentującym jego prawa, co nie wyłącza praw określonych przepisami o ochronie lokatorów oraz praw, które są skuteczne wobec wierzyciela. Jeżeli dłużnik twierdzi, że przysługuje mu prawo skuteczne wobec wierzyciela komornik wstrzyma się względem niego z czynnościami egzekucyjnymi, pouczając, że w terminie tygodnia może wytoczyć powództwo o pozbawienie w stosunku do niego tytułu wykonawczego wykonalności.

Użyte w cytowanym wyżej przepisie w § 3 pojęcie „dłużnik” niewątpliwie mieści w sobie wskazane wcześniej w § 2 kwalifikowane podmioty w postaci „domowników”, „krewnych” i „innych osób reprezentujących prawa głównego dłużnika”. W kategorii tej mieszczą się więc powodowie, skoro pozostają domownikami lokalu mieszkalnego objętego egzekucją.

Jak ustalił nadto Sąd Rejonowy powodowie są osobami niepełnosprawnymi. Zarazem powód jest osobą małoletnią. Jasnym jest zatem, że dotyczą ich przesłanki, od których ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U.2014.150 j.t.) uzależnia obligatoryjne prawo do lokalu socjalnego. Powodom przysługuje również status lokatora. Skutkiem tego podzielić należy ocenę Sądu Rejonowego, że gdyby nakaz opróżnienia lokalu przez powodów wynikałby z wyroku wydanego w odrębnym postępowaniu, w którym powodowie byłiby pozwany i eksmisję, Sąd miałby obowiązek ustalić dla pozwanych prawo do lokalu socjalnego.

W tym miejscu odnotować jednak należy, że postępowanie egzekucyjne w ramach, którego doszło w dniu 28 stycznia 2014 r. do wydania rozstrzygnięcia przez Sąd Rejonowy Szczecin- Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie w sprawie XI Co 6867/13 w przedmiocie przysądzenia własności lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość, położonego w S. przy ul. (...) (Kw (...)) na rzecz powoda Ł. P., toczyło się na podstawie przepisów sprzed nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego, która weszła w życie w dniu 3 maja 2012 r. W tej sytuacji- wbrew ocenie Sądu Rejonowego- zastosowanie znajdzie przepis art. 999 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed zmianą tej ustawy. Zgodnie bowiem z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2011.233.1381) przepisy tej ustawy stosuje się do postępowań wszczętych po dniu jej wejścia w życie. W sprawie niniejszej, z punktu widzenia żądaniu pozwu, nie ma znaczenia data wszczęcia egzekucji o opróżnienie i wydanie lokalu (Km 600/14), lecz rozstrzygająca jest data, w której pierwszy z wierzycieli egzekwujących złożył u komornika wniosek o wszczęcie egzekucji z prawa do lokalu, w którym wraz z dłużnikami zamieszkują powodowie co w sprawie egzekucyjnej, która toczyła się przed Komornikiem sądowym przy bSądzie R. S.-P. i Zachód w S. sygn. Akt km 605/12 nastąpiło w dniu 8 marca 2012 roku.

Do kwestii tej odniósł się też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 listopada 2013 r., sygn.. akt II PZ 27/13 stwierdzając, że "wszczęcie postępowania" w rozumieniu art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. należy rozumieć w znaczeniu techniczno-procesowym, a zatem zwrot "postępowanie" ("sprawa") oznacza zespół czynności procesowych stron i sądu rozpoczętych wniesieniem pozwu (wniosku), podejmowanych w celu merytorycznego rozstrzygnięcia o zasadności żądania objętego treścią pozwu (wniosku). Taka wykładnia - w odniesieniu do przepisów o kosztach sądowych oraz regulacji dotyczących nadzwyczajnych środków zaskarżenia prawomocnych orzeczeń sądowych - jest prezentowana w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. postanowienie z dnia 17 listopada 2009 r., III CZ 54/09, LEX nr 551125 oraz uzasadnienia uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07, OSNC 2008 nr 11, poz. 122 i postanowienia z dnia 13 grudnia 2012 r., III CSK 300/12, OSNC 2013 nr 3, poz. 42; tak też w literaturze, por. A. Górski, L. Walentynowicz: Komentarz do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych [w:] Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Ustawa i orzekanie. Komentarz praktyczny, Warszawa 2008, teza 3 do art. 149; K. Gonera: Komentarz do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Warszawa 2011, teza 2 do art. 149). O tym kiedy (w jakiej dacie) nastąpiło "wszczęcie postępowania" w rozumieniu art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. decyduje więc data skutecznego procesowo wniesienia do sądu pisma wszczynającego postępowanie cywilne, a nie data doręczenia odpisu tego pisma przeciwnikowi. Sąd Okręgowy w całości stanowisko to podziela.

Wedle poprzedniego brzmienia art. 999 § 1 k.p.c. prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności przenosi własność na nabywcę i jest tytułem do ujawnienia na rzecz nabywcy prawa własności w katastrze nieruchomości oraz

przez wpis w księdze wieczystej lub przez złożenie dokumentu do zbioru dokumentów. Prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności jest także tytułem egzekucyjnym do wprowadzenia nabywcy w posiadanie nieruchomości.

Nie ulega wątpliwości, iż norma zawarta w art. 999 § 1 k.p.c. stwarzała szczególny rodzaj tytułu egzekucyjnego. Z treści tegoż przepisu wynika nadto, że odmiennie aniżeli w jego brzmieniu obecnym, ustawodawca postanowienie o przysądzeniu własności wyposażył jedynie w atrybut tytułu egzekucyjnego w zakresie wprowadzenia nabywcy w posiadanie nieruchomości. Na gruncie stanu prawnego obowiązującego sprzed zmiany prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności było więc jedynie tytułem egzekucyjnym, nie zaś tytułem wykonawczym. Rola tytułu egzekucyjnego sprowadza się do tego, że stanowi on element tytułu wykonawczego, ale ponadto istnienie określonego tytułu egzekucyjnego stanowi konieczny warunek egzekucji.

W tej sytuacji wykonanie wynikającego z takiego postanowienia obowiązku wydania nieruchomości nabywcy następowało dopiero po nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko dłużnikowi (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2006 r., sygn. akt III CZP 127/05, OSNC 2007/1/2). Skutkiem tego nabywca mógł żądać wprowadzenia go w posiadanie nieruchomości na podstawie prawomocnego postanowienia o przysądzeniu własności dopiero z chwilą zaopatrzenia tegoż tytułu egzekucyjnego w klauzulę wykonalności.

Transponując powyższe w realia tej sprawy, stwierdzić należy, że postanowienie o przysądzeniu własności lokalu nie zostało zaopatrzone w klauzulę wykonalności. Wprawdzie z akt IX Co 6867/13 wynika, że wniosek taki został złożony, lecz nie został uwzględniony. Jako takie postanowienie to nie stanowi więc tytułu wykonawczego, a jedynie tytułu egzekucyjny. Tym samym nie została spełniona przesłanka z art. 791 § 3 k.p.c. co do podstaw pozbawienia wykonalności jak w żądaniu pozwu.

Wobec powyższego bezprzedmiotowym było odnoszenie się do zarzutów głoszonych przez skarżącego w apelacji, jako że w świetle powołanego wcześniej wyводу prawnego pozbawiającego powództwo podstaw prawnych nie ma to wpływu na treść rozstrzygnięcia.

Mając na uwadze powyższe na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. orzeczono o zmianie zaskarżonego wyroku stanowiąc jak w punkcie 1 sentencji.

Zmiana wyroku pociągała za sobą potrzebę uchylenia rozstrzygnięcia zawartego w punkcie II zaskarżonego wyroku.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego zapadło w oparciu o normę art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Powódka przegrała postępowanie przed Sądem II instancji w całości, obowiązana jest więc zwrócić stronie pozwanej koszty niezbędne do celowego obrony. Koszty postępowania odwoławczego objęły opłatę od apelacji w kwocie 90 zł. Koszty zasądzone zostały w punkcie 3 sentencji.

SSO Iwona Siuta SSO Tomasz Szaj SSO Agnieszka Bednarek-Moraś